

LANDSTINGSREVISIONEN

Granskning av ersättningar för förlorad arbetsinkomst till förtroendevalda

Rapport nr 09/2012

Innehåll

Innehåll	2
1. Sammanfattning	3
2. Bakgrund.....	4
2.1 Revisionsfråga.....	4
2.2 Metod	4
2.3 Revisionskriterier	4
3 Lagar och regler	4
3.1 Lagar, råd och anvisningar	4
3.2 Landstingets regelverk	4
4 Resultatet av granskningen	5
4.1 Löne- och faktureringsbyrån	5
4.2 Beslutstättstanter.....	5
5 Svar på revisionsfrågor.....	6

1. Sammanfattning

Enligt landstingets regelverk ska de förtroendevalda i början av varje mandatperiod lämna in ett intyg om sitt inkomstbortfall. Den förtroendevalda ansvarar för att lämnade uppgifter är korrekta. Om inkomsten förändras ska den förtroendevalde återkomma till löne- och faktureringsbyrån med ett nytt intyg om förändrad inkomst.

Granskningen visar att det varken på politisk nivå eller från tjänstemannaledningen finns direktiv om att kontrollera att förtroendevalda lämnat riktiga inkomstuppgifter. Löne- och faktureringsbyrån gör en rimlighets- och sannolikhetsbedömning av de intyg som de förtroendevalda lämnar in.

Granskningen visar emellertid att det i landstinget inte görs kontroller av att förtroendevalda har förlorade arbetsinkomster. Frånvaron av sådana kontroller medför en risk att landstinget betalar ut felaktig ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Vi rekommenderar att landstingsstyrelsen inför regler och rutiner som säkerställer att landstinget betalar rätt ersättning för inkomstbortfall.

Detta kan genomföras antingen genom att:

- landstingsstyrelsen ger i uppdrag till löne- och faktureringsbyrån att regelbundet genomföra stickkontroller av att utbetald ersättning motsvarar faktiskt inkomstbortfall.
- Förtroendevalda ska kunna styrka att löneavdrag har gjorts innan ersättning för förlorad arbetsinkomst betalas ut.

2. Bakgrund

I granskningsplanen för år 2012 har revisorerna beslutat att genomföra granskningar av ekonomiadministrativa rutiner. Utifrån en bedömning av risk och väsentlighet har revisorerna valt att granska ersättningar för förlorad arbetsinkomst till förtroendevalda.

2.1 Revisionsfråga

Den övergripande revisionsfrågan som vi ska besvara är om landstingets kontroll av utbetalning av ersättningar för inkomstbortfall till politiker är tillräcklig?

För att besvara den övergripande revisionsfrågan använder vi oss av underliggande revisionsfrågor:

- Är reglerna tydliga om vem som har ansvaret för att den ersättning som betalas ut är korrekt?
- Finns det tydligt beskrivet i reglerna hur kontrollerna ska genomföras?
- Är reglerna tillräckligt kända i den verksamhet som utför utbetalningarna?
- Följer verksamheterna regelverket?
- Genomförs några kontroller av att förtroendevalda har förlorad arbetsinkomst?

2.2 Metod

Granskningen har bestått av dokumentanalys av styrande dokument samt intervjuer med personal på löne- och faktureringsbyrån och förvaltningspersonal. Vi har även studerat vilka regler och rutiner som andra landsting och kommuner tillämpar.

2.3 Revisionskriterier

- Enligt kommunallagen 6 kap. 7 § ansvarar respektive styrelse och nämnd för den interna kontrollen inom sitt ansvarsområde.
- Landstingets regelverk år 2007 för förtroendevalda.

3 Lagar och regler

3.1 Lagar, råd och anvisningar

Av kommunallagen 4 kap. 12 § framgår att förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och ekonomiska förmåner de förlorar på grund av uppdraget.

3.2 Landstingets regelverk

Det senast dokumenterade regelverket för förtroendevalda är från 2007. Ersättning för förlorad arbetsinkomst regleras på sidorna 52-53 i detta dokument.

Enligt regelverket betalar landstinget ut dagarvode till ledamot eller ersättare som deltar i sammanträde eller förrättning. För uppdrag som överstiger fyra timmar betalas år 2012 dagarvode på 1 020 kr. För uppdrag som varar upp till fyra timmar betalas 510 kr. När landstinget betalar ut dagarvode och den förtroendevalde på grund av förrättningen förlorar arbetsinkomst ersätts den förtroendevalde för den förlorade arbetsinkomsten. Den förtroendevalde måste kunna visa hur stor inkomstförlusten blir för en hel dag. För att kunna ersätta inkomstbortfall måste den förtroendevalde skicka in ett intyg till löne- och faktureringsbyrån. Av intyget ska det framgå hur stort löneavdrag arbetsgivaren gör för en dags frånvaro. Vid en ny mandatperiod ska samtliga förtroendevalda lämna in nytt intyg med uppgift om löneavdrag. Den förtroendevalde ska lämna in ett nytt intyg om inkomsten ändras.

För egen företagare och anställd i eget bolag kan ersättning betalas ut motsvarande sjukpenninggrundande inkomst. För arbetslös, föräldraledig och sjukskriven betalas ersättning för förlorad arbetsinkomst ut med ett belopp motsvarande utebliven ersättning.

Av regelverket framgår att landstinget endast betalar ut ersättning för de tillfällena då den förtroendevalda faktiskt har förlorad arbetsinkomst och att denne ansvarar för att det styrkta lönebortfallet alltid är korrekt.

4 Resultatet av granskningen

4.1 Löne- och faktureringsbyrån

Varken på politisk nivå eller från landstingets tjänstemannaledning finns det direktiv om att löne- och faktureringsbyrån ska genomföra kontroller av om förtroendevalda lämnat korrekta inkomstuppgifter. Vid registrering av nya uppgifter från ett intyg av arbetsgivaren gör löne- och faktureringsbyrån en rimlighets- och skälighetsbedömning av det nya beloppet. Om beloppet skiljer sig markant från tidigare intyg tar löne- och faktureringsbyrån kontakt med arbetsgivaren för att säkerställa att beloppet är korrekt. Vår granskning visar att löne- och faktureringsbyrån inte gör kontroller av att förtroendevalda haft förlorade arbetsinkomster.

4.2 Beslutsattestanter

Det finns inga särskilda regler för attestering av ersättningar till förtroendevalda. Vi har därför utgått från landstingets regelverk år 2009 som behandlar administrativa regler för landstingets tjänstemannaorganisation. Under avsnittet löner finns reglerat vad en beslutsattestant ska kontrollera. Av reglerna framgår att beslutsattestanten ska kontrollera utbetalda ersättningar i två steg. Det första steget består av attestering av närvarolistan/reseräkningen. Efter utbetalning av lön eller ersättning ska beslutsattestanten ta ut en månatlig rapport i Pro Diver. Följande delar ska beslutsattestanterna kontrollera:

- Jobbar personen här?
- Verkar beloppen rimliga?
- Är kostnadsstället rätt?
- Finns alla medarbetare med?

Beslutsattestanten vidimerar kontrollen genom att underteckna rapporten. Detta utgör det andra steget i kontrollen.

Samtliga beslutsattestanter som vi intervjuat har angett att de kontrollerar att lämnade uppgifter i reseräkningarna är korrekta. Merparten av de vi intervjuat har uppgett att de stämmer av de utbetalda ersättningarna med uppgifterna från inlämnade reseräkningar. Några personer har uppgett att de granskar lönelistan översiktligt och utgår från att uppgifterna stämmer med dem som lämnats in.

På frågan om hur de gör bedömningen av att den förtroendevalda fått rätt ersättning för förlorad arbetsinkomst svarar de flesta att de kontrollerar att ersättning har betalats ut för rätt antal dagar och att den förtroendevalda kryssat för att denne ansöker om ersättning för förlorad arbetsinkomst. De förutsätter att löne- och faktureringsbyrån har korrekta uppgifter om ersättningsnivån utifrån det intyg som den förtroendevalda skickat in. Ingen av de vi intervjuat säger att de kontrollerar om den förtroendevalda har haft löneavdrag för de dagar de begärt ersättning för förlorad arbetsinkomst.

5 Svar på revisionsfrågor

Nedan följer en sammanställning av de revisionsfrågor och svar som granskningen avsett att besvara.

Fråga	Svar
Är reglerna tydliga om vem som har ansvaret för att ersättning för förlorad arbetsinkomst som betalas ut är korrekt?	Nej. Det framgår inte av reglerna vem som ska kontrollera att rätt ersättning för förlorad arbetsinkomst betalas ut.
Finns det tydligt beskrivet i reglerna hur kontrollerna av inkomstbortfall ska genomföras?	Nej
Är reglerna om kontroller av förlorad arbetsinkomst tillräckligt kända i den verksamhet som utför utbetalningarna?	Nej, regler för kontroll av förlorad arbetsinkomst saknas.
Följer verksamheterna regelverket om kontroller av förlorad arbetsinkomst?	Regler saknas.
Genomförs några kontroller av att förtroendevalda har förlorad arbetsinkomst?	Nej

Umeå den 22 november 2012

Jonas Hansson
Revisor